

PEDAGOGLIK KASBINING ISH FAOLIYATIDAGI JARAYONLARI

Sadullayeva Shodiya Saparboy qizi
Urganch Davlat Universiteti Pedagogika
fakulteti Pedagogika va psixologiya ta'lim
yo'nalishi 4-bosqich talabasi

Annotatsiya: Pedagoglik kasbi uning faoliyatining xususiyatlari bilan belgilanadi. Yuqorida ta'kidlanganidek, kasb-hunar ta'limi ustasi umumiy kasbiy-pedagogik faoliyat doirasida turli xil faoliyatni amalga oshiradi. Ushbu maqolada pedagoglik kasbi va uning kompetensiyalari haqida yozilgan.

Kalit soʻzlar: kasbiy ta'lim ustasi, bilim, psixologik, zamonaviy mehnat, pedagogik tizim.

Аннотация: Педагогическая профессия определяется особенностями ее деятельности. Как было сказано выше, магистр профессионального образования осуществляет различную деятельность в рамках общей профессионально-педагогической деятельности. В данной статье написано о профессии учителя и его компетенциях.

Ключевые слова: магистр профессионального образования, знания, психология, современный труд, педагогическая система.

Abstract: Pedagogical profession is determined by the characteristics of its activity. As mentioned above, the master of vocational education carries out various activities within the framework of general professional-pedagogical activities. This article is written about the teaching profession and its competencies.

Key words: master of professional education, knowledge, psychological, modern labor, pedagogical system.

Kasb-hunar ta'limi ustasining kasbi pedagogik bo'lib, sub'ekti boshqa shaxs bo'lgan kasblar guruhiga kiradi. O'qituvchi turli mutaxassislar orasida nafaqat burch va mas'uliyat hissi, balki hal qilinishi kerak bo'lgan vazifalar sinfi bilan ham ajralib turadi. Shaxsni shakllantirish, shakllantirish va o'zgartirishni o'z faoliyatining maqsadi sifatida qabul qilgan holda, kasbiy ta'lim ustasi ham uning rivojlanish jarayonini boshqarishga chaqiriladi. Kasbiy ta'lim ustasining kasbiy-pedagogik faoliyatining o'ziga xos xususiyati shundaki, u go'yo qo'sh mehnat predmetiga ega. Bir tomondan, uning asosiy mazmuni odamlar bilan munosabatlardan iborat bo'lsa, ikkinchi tomondan, kasbning bu turi har doim odamdan muayyan kasbiy sohada maxsus bilim, ko'nikma va malakalarga ega bo'lishni talab qiladi. Kasbiy ta'lim ustasi uchun bu ma'lum bir kasbiy (sanoat) faoliyat turidagi bilim va ko'nikmalardir. Bundan tashqari, kasb-hunar ta'limi ustasi o'quvchilarning faoliyatini, ularning yosh xususiyatlarini, o'zi boshqaradigan

rivojlanish jarayonini yaxshi bilishi va tushunishi kerak. Binobarin, kasb-hunar ta'limi ustasi kasbi ikki tomonlama tayyorgarlikni talab qiladi: insonshunoslik va maxsus (sanoat). Shunday qilib, kasbiy ta'lim ustasi uchun muloqot qilish qobiliyati o'ziga xos xususiyatga ega bo'lib, u muayyan ijtimoiy-psixologik fazilatlarga ega bo'lishi kerak. Ushbu kasbning o'ziga xos xususiyati uning insonparvarlik, jamoaviy va ijodiy tabiatidir. Bo'lajak ishchilarni tayyorlash jarayonida kasbiy ta'lim ustasining faoliyati ham ko'p jihatdan potentsial ish beruvchilar va muayyan sohalarning talablarini hisobga olish zarurati bilan belgilanadi. Zamonaviy mehnat bozori juda dinamik bo'lib, ish beruvchi ma'lum bir ishlab chiqarishning rivojlanish darajasiga qarab, ishlab chiqarish munosabatlaridagi texnik va texnologik, ijtimoiy-iqtisodiy imkoniyatlar va istiqbollarni bilish bilan bog'liq bo'lgan talablarni qo'yadi. Odamlar. Binobarin, bu talablarni bajarish shartlaridan biri kasb-hunar ta'limi ustasi potentsial ish beruvchilarning so'rovlarini yaxshi bilishi, bu bilan bo'lajak ishchilarni tayyorlashning yuqori samaradorligini ta'minlashi zarur. Shunday qilib, kasb-hunar ta'limi ustasi o'z tarbiyalanuvchilarini muayyan ijtimoiy va kasbiy vaziyat va jamiyat talablarini hisobga olgan holda, ma'lum bir vaqtning ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda tayyorlaydi. Shu bilan birga, u madaniyat dirijyori bo'lib, azaliy omilni o'z zimmasiga oladi, shaxsni uning umuminsoniy fazilatlari sintezi sifatida rivojlantirishni o'z oldiga maqsad qilib qo'ygan va shu bilan kelajak uchun mehnat qiladi. Natija bir shaxsning (masalan, shifokor, sotuvchi va boshqalar) faoliyati mahsuli bo'lgan "shaxs - shaxs" kasbining boshqa vakillaridan farqli o'laroq, o'qituvchilik kasbidagi hissasini aniqlash qiyin. O'quvchiga ma'lum bir o'qituvchi, oila va boshqa ijtimoiy tuzilmalar. Ko'pincha pedagogika fanida pedagogik faoliyatning yig'indisi sub'ekti tushunchasi aniqlanadi, bu ta'lim muassasasi jamoasini anglatadi. Kasbiy ta'lim ustasi faoliyatidagi ijodkorlik darajasi uning o'z maqsadlariga erishish uchun o'z imkoniyatlaridan qay darajada foydalanishini ko'rsatadi. Shu sababli, kasb-hunar ta'limi ustasining pedagogik faoliyatining ijodiy tabiati ham uning eng muhim xususiyati hisoblanadi, chunki shaxsning rivojlanishi doimo uning mahsuli bo'lib qoladi. Vaqt o'tishi bilan ijodiy ishlayotgan kasb-hunar ta'limi ustasi o'zining pedagogik tizimini yaratadi, bu esa ta'limda eng yaxshi natijaga erishish vositasidir. Kasb-hunar ta'limi ustasi shaxsining ijodiy salohiyati u tomonidan to'plangan ijtimoiy tajriba, unga yangi, o'ziga xos echimlarni, innovatsion shakllarni topish va qo'llash imkonini beradigan psixologik, pedagogik va maxsus bilimlar, qobiliyat va ko'nikmalar asosida shakllanadi. usullari, shu bilan uning kasbiy funksiyalarini takomillashtirish. Zamonaviy pedagogika fanida pedagogik ijod deganda o'zgaruvchan sharoitlarda pedagogik muammolarni hal qilish jarayoni tushuniladi. Shu bilan birga, o'qituvchi o'z faoliyatini quyidagicha quradi: pedagogik vaziyatlarni tahlil qiladi, dastlabki ma'lumotlarga muvofiq natijani loyihalashtiradi, mavjud vositalarni tahlil qiladi, olingan ma'lumotlarni baholaydi va yangi vazifalarni shakllantiradi. Kasb-hunar ta'limi ustasining ijodiy faoliyati tajribasi

uning kasbiy ta'limi mazmuniga printsipial jihatdan yangi bilim va ko'nikmalarni kiritmaydi, lekin shunga qaramay, ijodiy faoliyatni tizimli bajarish bilan u shunday shaxsiy xususiyatni tavsiflovchi shaxsiy fazilatlarini shakllantiradi. Ijodkorlik sifatida. Ijodkorlik- Bu shaxslarning o'ziga xos qadriyatlarni yaratish, nostandart qarorlar qabul qilish chuqur mulkini aks ettiruvchi qobiliyatdir. Biz allaqachon qaror qilganimizdek, kasb-hunar ta'limi ustasi bir vaqtning o'zida ikki turdagi faoliyat bilan shug'ullanadi: pedagogik va kasbiy (sanoat).

Pedagogik faoliyat - bu insoniyat tomonidan to'plangan madaniyat va tajribani keksa avlodlardan o'tkazish va yosh avlod tomonidan o'zlashtirishga qaratilgan ijtimoiy faoliyatning alohida turi bo'lib, ularning shaxsiy rivojlanishi va jamiyatda muayyan rollarni bajarishga tayyorlanishi. Pedagogik faoliyat nafaqat o'qituvchilar, balki ota-onalar, jamoat tashkilotlari, ommaviy axborot vositalari va boshqalar tomonidan amalga oshiriladi. Biroq, birinchi holda, bu faoliyat kasbiy, ikkinchidan, umumiy pedagogik faoliyat bo'lib, u ixtiyoriy yoki yo'q, har bir kishi o'z-o'zini tarbiyalash va o'z-o'zini tarbiyalash bilan shug'ullanib, boshqa odamlarga va o'ziga nisbatan amalga oshiradi. Pedagogik faoliyat kasb-hunar ta'limi ustalari tizimli ravishda maqsad, motivlar, harakatlar (operatsiyalar), natija birligi sifatida taqdim etilishi mumkin. Pedagogik faoliyatning tizim hosil qiluvchi xususiyati maqsaddir (A.N. Leont'ev). Ta'lim maqsadi asrlar qa'ridan kelgan barkamol shaxsning umuminsoniy ideali sifatida qaralishi mumkin bo'lgan ta'limning strategik maqsadini amalga oshirish bilan bog'liq. Har tomonlama va barkamol shaxsni shakllantirish Qadimgi Yunoniston, Uyg'onish davri Evropasi, G'arbiy va Rossiya utopiklari, frantsuz ma'rifatchilari, shuningdek, SSSRda sotsializm qurish davridagi ta'lim tizimida maqsad edi. Hozirgi vaqtda o'qituvchilar ta'lim idealiga ehtiyotkorlik bilan munosabatda bo'lishadi. Mutaxassislar o'rtasida konsensus yo'q. 90-yillarga qadar ta'lim maqsadlari jamiyat ehtiyojlariga qarab belgilanadi va mafkuraviy xususiyatga ega bo'lgan, ammo bugungi kunda shaxsning o'zini o'zi anglash, uning qobiliyatlarini rivojlantirish ehtiyojlaridan voz kechish kerak, degan fikr mavjud. (AV Petrovskiy). Shu sababli, umuman tarbiya maqsadi shaxsga uning qobiliyatiga mos ravishda ko'p qirrali rivojlanishda yordam sifatida shakllanadi. Bu Rossiya Federatsiyasining "Ta'lim to'g'risida" gi qonunida o'z aksini topgan. Ta'lim "shaxsning umumiy madaniyatini shakllantirish, uning jamiyat hayotiga moslashishini hal qilish, kasbni ongli ravishda tanlashga yordam berish" uchun xizmat qiladi (9-modda, 2-band). Aytishimiz mumkinki, eng oliy maqsad - shaxsni o'zi va jamiyat bilan uyg'unlikda rivojlantirish. Pedagogik faoliyat maqsadlarini amalga oshirish ta'lim muhitini shakllantirish, o'quvchilar faoliyatini tashkil etish, o'quv jamoasini yaratish, individual shaxsni rivojlantirish kabi ijtimoiy-pedagogik vazifalarni hal qilish bilan bog'liq. Asosiy funktsional birlik, uning yordamida pedagogik faoliyatning barcha xususiyatlari namoyon bo'ladi pedagogik harakat(V.A. Slavenin) maqsad va mazmun birligi

sifatida. Pedagogik harakat tushunchasi pedagogik faoliyatning barcha shakllariga (dars, ekskursiya, suhbat va h.k.) xos bo'lgan, lekin ularning hech biriga kamaytirilmagan umumiylikni ifodalaydi. Shu bilan birga, pedagogik harakat ham umumiy, ham individuallikni ifodalovchi maxsus xususiyatdir. Pedagog-pedagog faoliyati bu turli xil pedagogik muammolarning son-sanoqsiz majmuini yechish jarayonidir. Birinchidan, o'qituvchining pedagogik harakati kognitiv vazifa shaklida namoyon bo'ladi. Keyin mavjud bilimlarga tayanib, u o'z harakatining vositalarini, ob'ektini va mo'ljallangan natijasini nazariy jihatdan bog'laydi. Shundan so'ng, kognitiv vazifa amaliy transformatsion harakatga aylanadi. Shu bilan birga, pedagogik ta'sir vositalari va ob'ektlari o'rtasida qandaydir nomuvofiqlik mavjud bo'lib, bu o'qituvchining faoliyati natijalariga ta'sir qiladi. Natijada, pedagogik harakat shaklidan harakat yana kognitiv vazifa shakliga o'tadi, uning shartlari to'liqroq bo'ladi va hokazo.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Pedagogika tarixidan xrestomatiya tuzuvchi muallif O. Xasanboyeva T. O'qituvchi 1992 yil.
2. O'zbek pedagogikasi antologiyasi T. O'qituvchi 1995 yil.
3. O'rta Osiyoda pedagogik fikrlar taraqqiyotidan lavhalar T. Fan 1996 yil.
4. Azarov N.P. Bolalarni sevish san'ati. T. O'qish. 1996 yil.
5. Jonmatov X.A. Abu Ali ibn Sino. Ta'lim tarbiya haqida, T-O'qituvchi. 1980 yil.
6. Sharifxo'jayev M, Mamatov N. O'zbekiston milliy istiqlol mafkurasi. T. O'qituvchi. 1994 yil.